

UKRAINIEČIŲ SUKILĖLIO PAREIŠKIMAS

Čia publikuojamas Ukrainos sukilėlių armijos (UPA) dalyvio Miroslavo Simčičiaus pareiškimas. Jis buvo nuteistas 1949 metais 25-ms metams laisvės atemimo, o po to nuteistas vėl ir vėl. M. Simčičius nediskutuoja dėl jo nuteisimo už dalyvavimą UPA, pabrėždamas, kad jis tikrai dalyvavo kariniuose veiksmuose. Skundo autorius ginčija papildomą lagerinį nuteisimą 10-čiai metų už dalyvavimą kolektyviniame kalinių pasipriešinime prieš kriminalinių nusikaltėlių terorą.

Ukrainos sukilėlių armija - УПА - Украинская повстанческая армия - kovojo dėl Ukrainos nepriklausomybės, karo laikais ši armija aktyviai veikė prieš Ukrainą okupavusią vokiečių kariuomenę, po to prieš sovietinę kariuomenę. UPA (УПА) pasipriešinimas buvo galutinai nuslopintas tiktai penkiasdešimtųjų metų pradžioje.

SSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumui

Aš, Simčič Miroslav Vasiljevič, gimęs 1923 m. Ivano-Frankovsko srities Verchnij Berezov kaime, buvau 1949 m. nuteistas pagal 54-10-11 straipsnį 25metams ir 5 metams teisių suvaržymui už tiesioginį dalyvavimą UPA.

PAREIŠKIMAS

Aš kreipiuosi į Jus su prašymu, bet apie jį pabaigoje. Pradžioje trumpai išdėstysiu reikalo esmę. Po teismo buvau išsiųstas bausmės atlikimui į Magadano sritį - tolimąją šiaurę, kur, karaliavusios lagerinės savivalės sąlygomis, mane Chabarovsko išvažiuojamoji sesija pakartotinai nuteisė pagal 59-3-16 straipsnį dar papildomai 10-čiai metų. Bendrai su pirmuoju teistumu 25-iems metams.

Dėl pirmojo teistumo, kurį aš gavau už kovą nacionaliniame išsivadavimo judėjime (kaip žinoma, Rusijoje jis buvo malšinamas, o ir dabar tebemalšinamas ir bus malšinamas) aš pretenzijų neturiu, nes iš anksto žinau - tai beprasmiška. Bet lagerinis teistumas inkriminuojamas man neteisėtai, ir aš kreipiuosi į Jus reikalaujamas jo peržiūrėjimo. Visa Stalino kulto pagimdyta savivalė buvo SSRS-je iš aukštųjų tribūnų pasmerkta. Aš gi, su šiuo pakartotinu teistumu, esu jos auka, todėl, kad veikiantys įstatymai numato maksimalią bausmę 15metų, o mane nuteisė 30-čiai metų ir 3 dienoms. Mano įkalinimas prieštarauja ne tik tarptautinės teisės normoms, bet taip pat ir tarybinėms. Trumpai priminsiu aplinkybes, privertusias mane kovoti už teisę vadintis savimi, už savo gyvybę. 1949 m. rudenį aš buvau garlaisviu „Nogin“ atvežtas ... (neįskaitomai) iš Vanino uosto į Magadaną. Tuo laiku, kai mes plaukėme, vagys [„воры в законе“ (*vert. past.*)] daugumą apiplėšė, be to dar ir papjovė keletą politinių kalinių. Užmuštųjų kiekio nežinau, nes jų kūnai buvo numetami į apačią po narais, kur teliuškavo pusmetrio gylio vanduo. Atvykus į Magadaną persiuntimui, mus visus apiplėšė: iš maišų atėmė geresnius daiktus, nuplėšdavo rūbus, palikdavo beveik pusnuogius. ... (neįskaitomai) kaliniai buvo laikomi kartu, nepriklausomai nuo straipsnio. Iš Magadano mus išsiuntė į priiską (kasyklą) „Spokoinyj“, kur viešpatavo visiška savivalė, šaltis, badas, smurtas ir nepakeliamas darbas. Dažnai mums po keleta dienų iš eilės neišduodavo duonos normos, aiškindami, kad nera miltų - nėra iš ko kepti, bet į darbą vis dėlto išvesdavo. Lagerio viršininkas vyr. leitenantas Isajev neslėpdamas sakė: „Mes atvežėme jus čia tam, kad pribaiigtume, išspaudę maksimumą sunkiuose darbuose“. Mus varė pėsčius į priiską būtinai susikibusius už parankių 8-10 km

giliu sniegu kiekvieną dieną. Atsiliekančius, kuriuos apleisdavo jėgos, šunys plėšė į draiskalus. Gyvenamojoje zonoje barakų kūrenimui nebuvo malkų, geriamojo vandens, ir mes nešėme juos patys į baraką iš miško (ši diena buvo laikoma išeigine), kad galėtume sušilti ir išdžiovinti šlapius rūbus. Bet atnešti malkas į zoną retai kada pavykdavo, nes konvojus (sargyba), praeinant pro garnizoną, atimdavo tas malkas sau. Todėl mes nakvodavome nekūrentuose barakuose esant lauke minus 45-54 laipsniams. Vanduo prausyklose virsdavo ledu, tad ryte nusiprausti buvo neįmanoma. Į pirtį mus vedavo du kartus per mėnesį, kai kada ir kartą. Pirtyje mes gaudavome kaušą vandens - 2 ltr, kad galėtume juo truputį suminkštinti prieš skutimąsi barzdą, arba nusiprausti po skutimosi, o nuo utėlių iškaitindavo visus rūbus.

Po 8 mėnesių gyvenimo zonoje tokiomis sąlygomis iš 1200 mūsų liko 700 žmonių, likusieji kas mirė, o kas merdėjo ligoninėje. Asmeniškai aš ištinau nuo bado ir nuo vasario 5 d. iki balandžio 25 d. išgulėjau ligoninėje. Po to buvau išsiųstas į Magadaną, kur išbuvau iki 1953 m. gegužės 8 d.

Magadane, palyginus su toliau esančiais lageriais, savivalė buvo mažesnė, ir aš išgyvenau, nemiriau kaip daugelis iš tų, kurie buvo gilumoje.

Bet 1953 m. gegužės 8 d. mane vėl išsiuntė 800 km nuo Magadano į Susumano rajono gyvenvietę Miaunžą - į lagerį pavadinimu D2. Čia buvo tokia pat savivalė kaip ir 1949 m. „Spokojname“. Kalinius mušdavo, o tuos, kurie fiziškai buvo nepajėgūs įvykdyti normą, karceriuose marino šalčiu ir, kas buvo ypač nepakeliama, operatyvinis įgaliotinis majoras Voroncov ir jo pavaduotojas kapitonas Podgornyj tyčiodavosi iš bejėgių žmonių, kiršindavo vieną prieš kitą, kurstė tarp jų tautinę neapykantą, sekdami senu principu - „skaldyk ir valdyk“. Savo darbinės auklėjamosios veiklos palengvinimui iš tų kalinių kurie vadino save „garbingais vagimis“ sukūrė zonoje grupuotę. Šie niekšai žudydavo, apiplėšinėdavo žmones, atimdavo siuntinius, o taip pat gamyboje uždirbtus procentus. Prievarta išreikalaudavo, kad brigadininkas uždarytų paskyras jiems - vagims, o tie, kas dirbo, negaudavo nieko. Iš virtuvių išnešdavo produktus - mėsos konservus, cukrų, miltus ..., viską kas buvo geresnio, o žmonėms likdavo kruopos, nes daržovių ten neatveždavo. Vagių grupuotės žmonės nuimdavo laikrodžius, „konfiskuodavo“ pinigus, net pas laisvuosius, dirbusius gamybiniame zonoje. Prievartaudavo arba net užmušdavo moteris. Taip, prieš mano atvažiavimą, vagis Ivaščiuk, dėl kurio mane vėliau nuteisė, peiliu papjovė virėją vien tik už tai, kad tas ne visus mėsos konservus atidavė vagims, bet šiek tiek įmetė į bendrą katilą. Visos šios piktadarystės buvo daromos matant ir laiminant administracijai. Jeigu kas nors iš nuteistųjų bandydavo priešintis šitam plėšimui, tai lagerinė administracija griežtai nubausdavo būtent juos, „prisiūdama“ nacionalistinį pamušalą.

Štai tokios piliečių viršininkų politikos auka greitai tapau ir aš. Praėjus mėnesiui po mano atvykimo į lagerį, bandymą mane apiplėšti padarė vienas tų vagių - Makarcev. Dėl to, kad neketinau nusileisti, ir mušdamasis gyniausi, mane nubaudė dviem mėnesiams BUR-o [барак усиленного режима - sustiprinto režimo barakas (*vert. past.*)], parašydami melagingą raportą apie tai, kad aš dėl tautinės neapykantos sumušiau Makarceva. Beveik prieš bausmės BUR-e pabaigą mane įmetė į vagių, Makarcevo draugų, kamerą. Tuo laiku jie sėdėjo už laisvojo apiplėšimo ir moters išprievartavimo. Tam, kad mane sumuštų arba išvis užmuštų. Kitą dieną, 1953 m. rugpjūčio 12 d., mus išvedė darbams į draudžiamąją zoną, kur Makarcevo draugai - Javorskij, Pavlov, Ivaščiuk, privirinę prie geležinio rutulio (nuo rutulinio malūno) plieninę rankeną, pasikėsino šiuo rutuliu mane sumušti. Tačiau, vos tik Pavlovas užsimojo šiuo rutuliu ant manęs, aš išmušiau iš jo rankų rutulį, ir juo gyniausi nuo visų trijų užpuolikų.

Mane palaikė kai kurie šį įvykį matę kaliniai. Visa tai buvo daroma su oper. dalies viršininko majoro Voroncovo žinia, kuris neatsitiktinai įmetė mane į Makarcevo draugų kamerą, o po incidento sufabrikavo ... (neįskaitomai), apvertęs visus faktus aukštyn kojomis, ir „prisiuvo“ tautinės neapykantos etiketę. Visus, kas įsivėlė arba paprasčiausiai bandė išskirti, įtraukė į bylą. Taip buvo sudaryta kalinių

grupuotė su nacionalistinėmis pažiūromis ir priešiška veikla, ir tuo pagrindu mus, 8 žmones, nuteisė pagal 59-3-16 straipsnį 10-čiai metų.

Pasipiktinimą kelia tas faktas, kad Voroncov, pats išprovokavęs šias muštynes, pats ir vedė tyrimą, tai yra pavedė tyrimą savo pavaduotojui - kapitonui Podgornui, su kuriuo visa tai kartu ir organizavo. Mes, visi 8 žmonės, reikalavome nepriklausomo tardytojo, bet mums buvo kategoriškai atsakyta. Bijodami, kad pašalinis žmogus, vesdamas tyrimą, atskleis visą šią provokaciją. Advokatui dalyvauti teisme nebuvo leista, nors mes primygtinai reikalavome. Visi taip vadinamų „nukentėjusiųjų“ liudininkai buvo jų draugai ir lagerio administracijos skundikai. Mūsų liudininkų į teismą neiškviėtė. Kiekvienas gavo savo porciją, iš kalinių, protestavusių prieš savivalę zonoje. Kad visa tai buvo tikrai majoro Voroncovo organizuota, gali patvirtinti tas faktas, kad po mano teismo Voroncovas, sėkmės įkvėptas, organizavo dar didesnę vagių grupę, pradėjusią plėsti, mušti, visai terorizuoti lagerį. Voroncovas paskyrė jiems atskirą baraką Nr. 1, kur jų gyveno maždaug 200 žmonių. Ir šie banditai taip atsibodo žmonėms (o zonoje tada buvo 3500 žmonių), kad vieną kartą vakare visi apsupo vagių baraką ir padegė jį. Nei vieno gyvo iš ten neišleido. Šitai dėjosi visuose 23-juose Berlago skyriuose. Ir daugelį, kaip ir mane, be kaltės kaltus, nuteisė už tai, kad mes išdrįsime pasipriešinti konclagerių karininkų pasityčiojimams ir smurtui.

Bet ėjo metai, asmens kultą ir jo pasekmes pasmerkė partija ir vyriausybė. Daugeliui kuriuos aš pažįstu, ir tiems, apie kuriuos tik girdėjau iš kitų nukentėjusiųjų nuo Stalino savivalės, bylos buvo peržiūrėtos, o žmonės išlaisvinti.

1956 m. SSRS Aukščiausiosios Tarybos komisija sumažino man bausmę iki 10 m. Bet po keturių buvimo ne zonoje metų kažkam pasirodė, kad aš mažai atsėdėjau, ir mane vėl areštavo (pagal taip vadinamas iš naujo atsiradusias bylas). Kas iš nuteistųjų kaltas, kad tais laikais tardymo organai paskubėjo ir nebaigė tyrimo iki galo.

Tardytojas kapitonas Petuchov man sakė: 25-iems metams tau užteks, reikia greičiau baigti bylą. Tokiu būdu aš įsitikinęs galiu pasakyti, kad viskas buvo daroma taip, kad žmogų bet kada būtų galima pakartotinai gražinti į teismą. Kam nėra žinoma, kad aš, būdamas UPA, nesėjau ir neariau, bet kiekvieną dieną kovojau su sovietų baudžiamąja kariuomene? Tačiau net mane suėmė antrą kartą, anuliuavę Komisijos sprendimą, bet areštavo juk už veiksmus būnant UPA, o ne už kovą lageryje prieš berijinę savivalę.

Todėl laikau neteisingu dar ir lagerinės bausmės prijungimą prie pirmosios bausmės, dėl ko man bausmę padidino iki 30 metų. Komisija reabilitavo visus septynis mano bendrininkus pagal lagerinę bausmę. Kodėl dabar vėl atsirado žmonės, kurie atgaivino ir pateisino seniai pasmerktą savivalę, ir gražino man bausmę, gautą antikonstituciniame teisme dėl mano kovos prieš antikonstitucinius veiksmus. Bet juk įsakuose nėra trisdešimtmečių bausmių.

Prašau išnagrinėti šį pareiškimą, patvirtinti berijinės teisėtvarkos reabilitacijos teisėtumą, o taip pat pranešti, ar baigsis mano bausmė po priteistų 30 metų, ar, kaip ir šeštajame dešimtmetyje, bus „OSO“ [OCO - особое совещание - ypatingasis pasitarimas (*vert. past.*)] ir man pridės dar?

(*Versta iš rusų k., šaltinio stilius išsaugotas*)

P.S. Simčičiui pridėjo dar. Į laisvę jis išėjo tik 1985 m., prie Gorbačiovo. Gyvena Kolomyjoje (Ukraina), kur jam jau pastatytas paminklas. Plačiau - <http://gazeta.ua/index.php?&id=233482&eid=629&lang=ru>.